

Valse K-Perfins

(Ir. P.J.M. Boes; uit: *Perfinpost 92, februari 2010*)

Tijdens één van de clubavonden van onze postzegelvereniging kreeg ik van een ander lid -dat aan het opruimen was geslagen om ruimte te scheppen- een stockboek met enkele tientallen perfins van diverse landen van een gemengde kwaliteit. Tijdens de zomervakantie was ik er nog niet aan toe gekomen om in detail deze perfins te bekijken. Maar op een avond begin oktober was het toch zover.

De eerste postzegel, die ik eruit nam, was de gele 15 cent met het naamstempeltje Vlissingen. (zegel nr. 3 in de strook)

Ik dacht: Wat leuk eens nader bekijken. De perforatie was letter K. Ik keerde de zegel om en toen viel mijn mond helemaal wijd open, figuur 1.

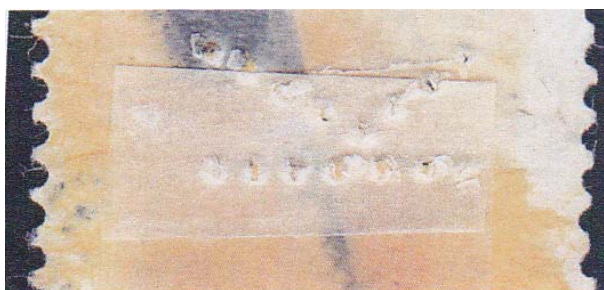

Fig. 1 Achterzijde zegel 15 cent geel, gestempeld met naamstempel 'Vlissingen'. Perforatie door papierresten en door de dubbel gevouwen plakker.

De perforatie van de letter K was door de papierresten van een enveloppe en de twee keer gevouwen plakker geponst. Dit houdt dus in dat deze perforatie later is aangebracht. Vals dus!

Daarna heb ik de andere zegels met de letter K bekeken en omgekeerd. In de bijlage heb ik twee klemstroken weergegeven met voorbeelden uit het stockboek. Zegel twee, vier en vijf: van hetzelfde laken een pak. Ook hier is de perforatie door de plakker heen. Welke stommeling doet dat nou? Het is een onduidelijke en onbegrijpelijke zaak. Het naamstempel 'Vlissingen' zou wel echt zijn. Verder zaten er nog een strip van twee en een strip van drie valse perfins bij. Figuur 2.

Fig. 2 Beeld- en achterzijde van de valse K-perfins.

Nog wat nadere beschouwingen.

1. Van de enkelvoudige letter K bestaan zeven verschillende perfins. Hiervan is K2, K3 en K6 één van de mogelijke kandidaten. Voor deze perfins geldt dat deze 15 gaatjes hebben.

De hoogte en de vorm van de letter K zijn nagenoeg gelijk. De opening van het bovenste schuine been is bij K3 wat kleiner. Perfin K2 en K6 verschillen uitermate gering. De K2 en ook de K3 is een perfin van de AKO Kiosken, Amsterdam en K6 is van de firma Krol & Co, Kunstmesthandel, Zwolle. Een zeer duidelijke aanwijzing voor een perfin K6 is een afstempeling met: "ZWOLLE". Geen "Zwolle" houdt in dat het waarschijnlijk een K2-perfin is. Voorbeelden van voor- en achterzijde van K2, K3 en K6 zijn gegeven in figuur 3.

Fig.3 Beeld- en achterzijde van de (echte) K2-, K3- en K6-perfin.

Ook K1, K4 en K6 zijn van kioskenfirma's. Verder is bij de perfin's in figuur 3 te zien hoe de geponste gaatjes er uit moeten zien bij een goed werkende perforator. De geponste gaatjes van de K6-perfin zijn 0,9 mm, en daarmee 0,1 mm groter dan de gaatjes in de K2- en K3-perfin en dit is duidelijk zichtbaar. Dit voor zegels die uit de gelijke periode stammen, omdat slijtage wel aanwezig is.

Het beeld van de 'geprikte' gaatjes in deze valse perfin's komt in het geheel niet overeen met de originele perfin's. Het is een raadselachtig verschijnsel.

Dan is er nog de invloed van de datum van uitgifte van de zegels, de afstempeling en de gebruiksduur bij het bedrijf. Dus 'past' de zegel -gelet op de datum van uitgifte- binnen de gebruiksduur door de firma?

K1 AKO, Amsterdam, gebruikstijd (vig. Verhoeven): 1895-1938

K2 AKO, Amsterdam, gebruikstijd perinn 1927-1959

K3, AKO, Amsterdam, gebruikstijd 1953-1967

K4, Van Ditmar, Rotterdam, gebruikstijd 1922-1926

K5, Van Ditmar, Rotterdam, gebruikstijd 1924-1940

K6, Kroi & C0, Kunstmest, Zwoile, gebruikstijd 1904-1941

K7, Kodak, 's Gravenhage, gebruikstijd 1938-1939

2.

Bij een bestudering van de gaatjes met een loep lijkt het er op dat het papier meer is gescheurd dan met een ponsnippel of snijder scherp is gesneden. Er zit aan de onderzijde bij de gaatjes een doorgetrokken kraag aan het papier en het gat is kleiner van diameter dan aan de bovenzijde. Bovendien zijn er veel rafels rond het gat. Wel is de ligging van de verschillende gaten -zoals de stam van de letter K- in één iijn en ziet het er niet naar uit dat dit met de hand geprikte gaatjes zijn. Het lijkt er op dat een originele vorm of een matris is gebruikt. Zie figuur 4.

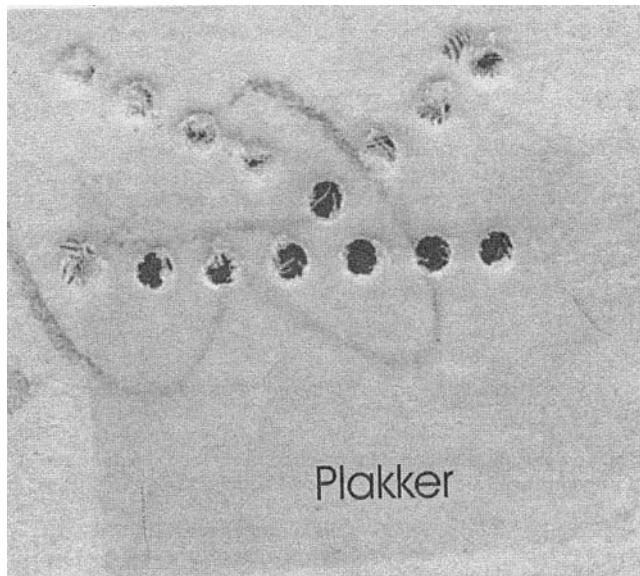

Fig. 4 Vergroting (V=8) van de valse K-perfin

De afdruk van het gaatje aan de onderzijde is 1 mm en aan de beeldzijde meet het gaatje 0,8-0,9 mm. Bij een vergelijking met een loep vind ik dat of K6 en of K2 in aanmerking komt, want bij K3 passen een aantal gaatjes niet perfect. Het lijkt er op dat een originele perforator is gebruikt. Van de K6 perforator van de firma Krol, Zwolle is bekend waar deze zich bevindt. Het zou kunnen dat deze 'proeven' stammen uit een periode die vele decennia terug ligt, in een tijd voor deze verzamelaar in het bezit was van dit machientje. De K2- perforator blijft toch ook een mogelijkheid. Er is nog een aanwijzing die wijst naar de perforator K6. Bij deze valse K6 perfin's is de afstand van de buitenkant van de papierstrook tot en met de stam van de letter K: 13 mm
Aan de andere kant is het snijden van het papier en de afdruk in het papier van de snijders totaal anders dan bij mijn onderzoek in 2002 van de K6-perforator.¹

Toen was het mogelijk mooie ronde gaatjes te ponsen zonder rafels. Voor het herkennen van de valse perforatie is de achterkant van een zegel (figuur 5) weergegeven.

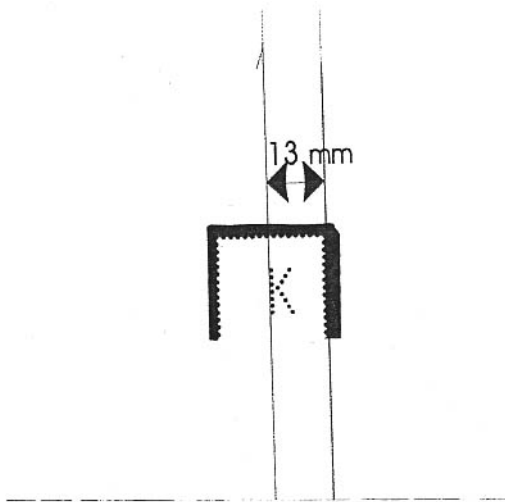

Fig. 5 Achterzijde van de echte K6-perfin. Afstand tot buitenkant tanding is 13 mm.

Het maken van deze gevaarlijke falsificaties is toch wel met een doel gebeurd want de keuze van enkele zegels is opmerkelijk.

- Zegel no. 1, cat.no. 38 met kleinrond afgestempeld 1894, dus ver voor de gebruikstijd van zowel K2 als K6. Afstempeling Groningen!!
- Zegel no. 2, cat. no. 97, 1913 Jubileumzegels, lijkt ongebruikt zonder gom maar is dun op een hoek. De datum zou voor Krol mogelijk kunnen zijn. Andere zegels van deze jubileumzegels komen voor maar no. 97 niet. Het zou dan het enig bekende exemplaar worden. Dit is onwaarschijnlijk.
- Zegel no.3, cat. no 186, 15 cent geel, komt voor zowel bij K2 en K6
- Zegel no. 4, cat. no. 163, 1 gld. grijs, 1926/1927 komt bij K2 en K6 niet voor. Dit is duidelijk geen zegel voor kantoorpost.
- Strip van 2, cat. no. 332, en strip van 3, cat. no. 177. Er zijn geen spiegelbeeld paren bij, dus de aanslag in de perforator moet langs de lange zijden van de strippen zijn gegaan. Hierdoor krijgt de letter K steeds dezelfde stand. Ook hier weer een afstand van 13 mm. Het perforatiebeeld in het papier is bij deze valse K-perfins nog het duidelijkste kenmerk om echt van vals te onderscheiden.
- Zegel 5, cat. no. 312, 1938, postfris met mooie gomlaag. Deze no. 312 komt voor bij K2 maar niet bij K6
- Zegel 6, cat. no. 51 met velrandstrookje, afstempeling 1916 OOSTERBEEK. Gelet op de datum kan het geen K2 zijn. Bovendien is Oosterbeek niet direct een plaats voor een AKO kiosk. Dus zou het K6 kunnen zijn, maar die zat in Zwolle.

¹ Perfinpost 69, perforator voor perfins, pagina's 6-17